

Digitaliseret af / Digitised by

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
THE ROYAL LIBRARY

København / Copenhagen

Titel: Grundloven - din vogter af friheden

Ophav:

Ressourcetype:

Ressourcetype:

Oprindelsesdato: 1999

Emne:Partiprogram, partiprogrammer, program

Opstilling: DA-småtryk. Politik 4

Relateret:

Relateret:

Copyright: Billedet er muligvis beskyttet af loven om ophavsret

[Grundloven - din vogter af friheden](#) 3

[Grundloven - din vogter af friheden](#) 4

[Grundloven - din vogter af friheden](#) 5

[Grundloven - din vogter af friheden](#) 6

[Grundloven - din vogter af friheden](#) 7

[Grundloven - din vogter af friheden](#) 8

[Grundloven - din vogter af friheden](#) 9

[Grundloven - din vogter af friheden](#) 10

FRIHEDSRETTIGHEDERNE GÆLDER FOR ALLE

Af Anders Fogh Rasmussen Venstres formand.

Den 5. juni 1999 fylder den danske grundlov 150 år. Grundloven er slet ikke så ringe. Der er bestemt grund til at fejre dens jubiläum. Og jeg tror, at den seneste grundlov fra 1953 kan fungere som ramme om det danske folkestyre i mange år endnu. Fra tid til anden bliver der rejst ønske om en ændring af grundloven. Og selvfølgelig må grundloven med mellemrum ændres, så den bliver tilpasset udviklingen i samfundet. Der skal imidlertid være bred tilslutning i befolkningen til noget så vigtigt som en ændring af grundloven. Derfor skal en sådan ændring forberedes grundigt.

Men det er vigtigt, at de, der ønsker et retssamfund, hvor det enkelte menneske er beskyttet mod magthavernes vilkårlighed, i god tid formulerer ønsker til en fremtidig ændring af grundloven. Det er vigtigt, at de, der ønsker en styrkelse af frihedsrettighederne, sætter en dagsorden for debatten om folkestyrets udvikling. Ellers bliver den domineret af kræfter, som vil trække samfundet i en anden retning. Det er grunden til, at Venstre fejrer grundlovens 150 års fødselsdag med en debatavis, der rejser en diskussion om frihedsrettighederne, grundloven og det danske folkestyre.

Folketinget har i de senere år bevæget sig meget tæt på en krænkelse af grundlovens frihedsbestemmelser. Der laves af for megen lovgivning, som reelt udhuler grundlovens beskyttelse af det enkelte menneskes frihed. Ved en kommende ændring af grundloven er der behov for en kraftig opstramning af grundlovens bestemmelser om den personlige frihed.

Lad mig nævne nogle eksempler:

Beskyttelsen af den private ejendomsret. Den nuværende grundlov beskytter ikke den private ejendomsret tilstrækkelig godt. Bl.a. er der indført et begreb, "erstatningsfri regulering", som reelt udhuler ejendomsretten, uden at der ydes erstatning.

Der er behov for en stærkere beskyttelse af boligens og privatlivets ukrænkelighed. Grundlovens § 72 siger, at "boligen er ukrænkelig. Husundersøgelser, beslaglæggelse og undersøgelser af breve og andre papirer samt brud på post-, telegraf- og telefontjenestegældende lov, hvor ingen lov hjemler en særegen undtagelse, alene ske efter en retskendelse". Men der findes nu 116 love, som giver offentlige myndigheder adgang til privat ejendom og til at foretage forskellige

undersøgelser og efterforskning uden retskendelse. Det er en kraftig udvælgelse af grundlovens bestemmelser om privatlivets ukrænkelighed. Bestemmelsen om post-, telegraf- og telefontjenestegældende lov er blevet moderniseret, så den tager højde for de nye elektroniske kommunikationsformer, f.eks. internettet. Bestemmelserne om privatlivets ukrænkelighed bør også udvides til at omfatte beskyttelse mod og retssikkerhed omkring central registrering og overvågning af borgerne.

Det er nødvendigt at beskytte det enkelte menneske mod foreningstvang. Problemet er de såkaldte eksklusivaftaler, hvor lønmodtagere eller arbejdsgivere er tvunget ind i bestemte faglige foreninger for at kunne få arbejde eller drive erhverv. Formentlig er eksklusivaftaler i strid med de internationale konventioner om menneskerettigheder, som Danmark har skrevet under på. Men under alle omstændigheder er der et klart behov for at forstærke grundlovens beskyttelse af det enkelte menneske mod foreningstvang. Grundloven bør præcisere, at foreningsfriheden ikke blot omfatter retten til at danne lovligt foreninger, men også retten til at være fri for medlemskab. Dette vil også være i overensstemmelse med FN's erklæring om menneskerettigheder, artikel 20, stk 1: "Ingen kan tvinges til at være medlem af en forening".

Ytringsfriheden: Ytringsfriheden bør udvides til ikke blot at omfatte retten til at meddele, men også til at modtage oplysninger eller tanker uden indblanding fra offentlig myndighed. Derfor må der ikke lægges hindringer i vejen for massemediernes frihed til at omtale politiske, kulturelle og andre samfundsrelevante emner af offentlig interesse og til at kritisere politikere og samfundsmæssige institutioner som politi, anklagemyndighed, domstole, hospitaler m.v. Begrænsninger i ytringsfriheden bør kun kunne ske i det omfang, de er nødvendige af hensyn til enkeltemnes gode navn og rygte (ærekranke ytringer). Ytringsfriheden bliver altså udvidet til informationsfrihed. FN's erklæring om menneskerettigheder siger i artikel 19: "Enhver har ret til menings- og ytringsfrihed. Denne ret omfatter frihed til at hævde sin opfattelse uden indblanding og til at søge, modtage og meddele oplysning og tanker ved et hvilket som helst meddelelsesmiddel og uanset landegrænser.

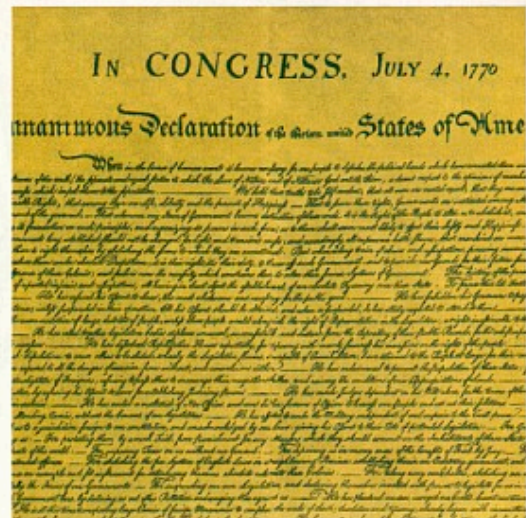
Grundloven bør indeholde visse fundamentale bestemmelser om borgernes retssikkerhed i forhold til de offentlige myndigheder. Visse af straffelovens retssikkerhedsgarantier bør være grundlovssikrede og på samme måde bør grundloven foreskrive de retsgarantier, borgerne har krav på ved myndighedsforvaltning i almindelighed.

Der er behov for i grundloven at indsatte regler, som sikrer visse

minimumkrav til lovgivningens kvalitet og borgernes retssikkerhed. Enhver lov skal være objektiv: Ethvert menneske skal på forhånd, inden en påtænkt handling, vide klart, hvad loven forbyder at gøre og hvorfor, hvad der udgør en overtrædelse af loven og hvilken straf, en overtrædelse medfører. Der skal være forbud mod lovgivning med tilbagevirkende kraft. Lov skal være generelle - altså forbud mod "særløve".

at sikre borgerne mod lovgivernes vilkårlighed. For at forstå hensigten med og nødvendigheden af magtens tredeling, er det vigtigt at gøre sig klart, hvad frihed er og frit samfund egentlig er.

Mest fyndigt og klart er menneskets umistelige ret til frihed formuleret i indledningen til den amerikanske uafhængigheds erklæring. Den lyder sådan:

Grundloven bør præcisere, at enhver borger til enhver tid kan indbringe sager om lovens grundlovsmedholdelighed for Højesteret. I modsætning til i dag skal det ikke være et krav, at den pågældende lov direkte berører den pågældende borger.

Der er altså masser af emner til en spændende og perspektivrig debat om grundloven og folkestyret. Og det vil være helt naturligt at bruge 150 års jubilæet den 5. juni 1999 som anledning til en sådan debat.

Imidlertid er det også vigtigt at understrege, at folkettinget allerede inden for den gældende grundlovs rammer selv kan sikre bedre overensstemmelse mellem grundlovens ånd og den daglige lovgivning. Og vi vil fra Venstres side tage en række initiativer, som sigter på at forbedre lovgivningens kvalitet og forstærke beskyttelsen af det enkelte menneskes frihedsrettigheder.

Men hvis folkettinget ikke selv sikrer, at lovene er i overensstemmelse med grundloven, er det vigtigt at have Højesteret som den tredje statsmagt til

” Vi betragter det som en indlysende sandhed, at alle mennesker er skabt lige; at de af Skaberen er udstyret med visse umistelige rettigheder; at blandt disse rettigheder er livet, friheden og retten til at stræbe efter lykke; at mennesket har oprettet regeringer for at sikre sig disse rettigheder; og at disse regeringers magt hviler på samtykke fra dem, der bliver regeret; samt at det, hvis en styreform viser sig fordærvelig i nogen af disse retninger, er folkets ret at ændre eller afskaffe den. ”

Uafhængighedserklæringen er så kort, klar og principiel, at man kunne ønske en lignende forte til den danske grundlov. I uafhængighedserklæringen bliver der slået tre ting fast.

For det første har hvert menneske nogle helt grundlæggende, umistelige rettigheder, nemlig retten til livet, retten til frihed og retten til at stræbe efter lykke. Disse rettigheder er netop umistelige, d.v.s. at de ikke kan gøres til genstand for en afstemning, de kan ikke ophæves af nogen regering eller nogen lovgivende forsamling.

For det andet er det for at sikre og beskytte disse rettigheder, at vi har oprettet en statsmagt og en regering. Statens opgave er altså at sikre menneskets frihedsrettigheder, ikke at undertrykke eller begrænse disse rettigheder.

For det tredje er regeringen underordnet og underlagt folkets vilje. Gør regeringen det dårligt, skal den kunne afsættes. Det er derfor, at lovene skal vedtages af en folkevalgt forsamling. Og det er derfor, at regeringen skal kunne fjernes af et flertal i den lovgivende forsamling.

Det centrale er altså, at der faktisk er noget, som rangerer over den folkevalgte lovgivende forsamling. Mennesket har nogle umistelige frihedsrettigheder. Og de kan ikke begrænses eller sættes ud af kraft ved selv nok så mange love.

Med andre ord: Loven om menneskets frihedsrettigheder rangerer over folketings og enhver anden myndigheds beslutninger. For at tale om et frit samfund skal ethvert menneske altså være beskyttet mod regeringens og lovgivningsmagtens tilfældige luner. Det kalder vi en retsstat. Retsstaten beskytter det enkelte menneske mod vilkårlighed og sikrer forudsigelighed. Hvem ville f.eks. dyrke et stykke jord, hvis man et stykke tid efter fik at vide, at det tilhørte en anden? Hvem ville indgå en handel, hvis den når som helst kunne gå om, såfremt det passede een af parterne?

Frihedsrettighederne gælder for ethvert menneske. Et folkeflertal bør således ikke ved afstemning kunne fragte et mindretal dets grundlæggende rettigheder.

Retsstaten beskytter enhver minoritet - og i sidste instans ethvert enkelt menneske - mod overgreb og krænkelse af frihedsrettighederne. Man kan sige, at folkestyret blev indført for at beskytte folket mod fyrstens vilkårlighed og luner. Retsstaten blev indført for at beskytte det enkelte menneske mod folkeflertallets vilkårlighed og luner.

Retsstaten er garanteret og beskyttet i grundloven. Jeg kan ikke stærkt nok understrege formålet med grundloven. Grundloven er ikke rettet mod borgerne, men mod staten. Grundloven er skrevet for at beskytte borgeren mod forfølgelse og magtmisbrug. Grundloven skal først og fremmest sætte rammer for statens aktivitet. Grundloven skal ikke bruges til at fremme en socialistisk, liberal eller konservativ politik. Den skal garantere en retsstat og en personlig frihed for det enkelte menneske.

BOLIGEN OG PRIVATLIVET KRÆNKES HVER DAG

Af Birthe Rønn Hornbech, *retspolitisk ordfører.*

”
Boligen er ukrænkelig. Husundersøgelse må, hvor ingen lov hjemler en særegen undtagelse, alene ske efter retskendelse.
”

Med disse pompose ord, sikrer Grundloven tilsyneladende den enkelte borgers husfred og privatliv. Men i virkeligheden verden ser det helt anderledes ud.

Ukrænkeligheden kan nemlig fraviges ved lov, og lovgivning er blevet reglen snarere end undtagelsen.

Mere end hundrede love og bekendtgørelser giver alle mulige kontrollerende myndigheder adgang til private hjem.

Trods grundlovens tilsyneladende forsikring om det modsatte må borgerne altså finde sig i, at alle mulige myndigheder indvaderer deres private hjem, haver og virksomheder. Det er en helt uacceptabel udhulning af grundlovens beskyttelse.

Der vedtages flere og flere love for alle livets forhold. Lovenes overholdelse skal kontrolleres. Så ansættes der flere kontrollerere. Så giver Folketinget disse kontrollerere lov til at invadere vore hjem.

Men ikke nok med det. De kontrollerende myndigheder har fået beføjelser, der er langt mere vidtgående end politiets beføjelser i f.eks. drabssager.

Hvor politiet i drabssager kun kan ransage, hvis der foreligger mistanke og som udgangspunkt en retskendelse, må vi borgere, der slet ikke har begået

forbrydelser, finde os i, at f.eks. skattevæsen, veterinærvæsen, arbejdstilsyn, telemyndigheder og miljøkontrol vader ind på vore enemærker, uden at der foreligger den mindste mistanke om lovovertrædelser.

Hvis politiet f.eks. får en anmeldelse om, at en flok ballademagere larmer og spiller musik for åbne vinduer, så ingen kan sove, kan politiet ikke bare vade ind i ballademagerens lejlighed og stoppe larmen. Hvis telemyndighederne derimod uden mistanke af nogen art ønsker at kontrollere en fredsommelig radioamatør, der ikke generer omgivelserne, så kan myndighederne bare gå ind og kontrollere.

Hvis politiet ransager i rockerborgene og ikke finder noget ulovligt, har rockerne kunne få erstatning for uberettiget ransagning. Hvis en brøndejer derimod nægter at lukke døren op for de myndigheder, der skal kontrollere, at drikkevandet fra hans egen brønd ikke er sundhedsfarlig, så bliver politiet og fogsdommeren tilkaldt, og borgeren skal ovenikøbet betale et gebyr for undersøgelse af vandet.

Politiet kan ikke bare ransage hos storvindlere. Der skal foreligge mistanke og ved en afhøring skal den pågældende gøres bekendt med, at han har krav på en forsvarsadvokat. Men skattevæsenet kan derimod uden retskendelse og uden mistanke bare vade ind hos den lille købmand og kontrollere hans regnskaber.

En dag gik en dyrlæge ind i baghaven hos en familie. Han hyggesnakkede med konen. Derefter tog dyrlægen hjem og skrev et bødeforlæg på 10.000 kr., fordi to halve, der var familiens kæledyr, ikke var øremærkede og registrerede. Konen anede ikke engang, at hun var afhørt. Hun var aldrig sigtet eller gjort bekendt med, at hun ikke havde pligt til at udtale sig.

Man kan altså sige, at retssikkerheden for rockere, røvere og rovmodere er bedre end for bagere, bønder og brugtvognshandlere.

Den retstilstand skal ændres. Hustredens skal tværtimod styrkes, og der skal fastsættes klare regler for, hvad myndigheder må og ikke må.

Men er det nødvendigt, at det kontrolleres, at lovene overholdes?

Jo, det er nødvendigt, men borgernes retssikkerhed må være i orden.

Hvor politiet ved efterforskning i strafesager altså ikke bare kan trænge ind hos borgerne, og hvor politiet overfor forbydere skal formulere en sigtelse og meddele borgeren, at han ikke har pligt til at udtale sig, så kan andre myndigheder foretage afhøringer uden at gøre opmærksom på, at udtalelserne kan blive anvendt ved en senere strafesag.

Denne myndighedskontrol tilsidesætter borgernes retssikkerhed. Borgerne ved ikke, hvornår der er tale om vejledning, hvornår der er tale om kontrol, og hvornår der er tale om indsamling af beviser, der skal bruges mod borgeren.

Derfor foreslår Venstre, at tvangsindgreb mod borgerne skal begrænses. Hvor tvangsindgreb er nødvendige, skal der fastsættes helt klare regler for myndighedernes adfærd, ligesom der allerede gælder helt klare regler for, hvad politiet må og ikke må.

På trods af de smukke ord i vor grundlov har det altså været muligt at udvide det offentlige magt overfor den enkelte borger samtidig med, at den enkelte borgers frihed, husfred og retssikkerhed er svækket tilsvarende.

Premfor alt den udenomsnak om en ny grundlov, burde Folketinget fejre 150 års fødselsdagen ved at give borgerne de mest elementære rettigheder tilbage.

Det kræver ikke en ny grundlov, men et Folketing, der er mere optaget af at lovgive ud fra borgernes end systemets interesser.

FRIHEDEN TIL AT ORGANISERE SIG ER OGSÅ FRIHEDEN TIL AT VÆLGE FRA

Af Ulla Tørnæs, politisk ordfører.

Friheden til at organisere sig er en af de grundlovssikrede rettigheder, som vi med stolthed burde kunne fejre her ved Grundlovens 150 års jubilæum. Men så enkelt er det ikke. Jovist, Grundloven sikrer retten til at organisere sig - men retten til ikke at organisere sig, eller selv at vælge den organisation, man vil tilknyttes, nyder desværre ikke den samme beskyttelse. Dette skyldes primært en mangelfuld lovgivning, der fortsat accepterer eksklusivaftaler på det danske arbejdsmarked.

Den manglende organisationsfrihed gennem eksklusivaftaler er et af de mest ubehagelige eksempler på, hvordan vi i et moderne samfund krænker den enkeltes frihed til selv at vælge til og fra. I langt de fleste andre lande findes en helt anden respekt for den enkeltes frihed. For i Danmark er det stadig lovligt at diskriminere og chikanere arbejdstagere, der ikke ønsker at melde sig ind i en bestemt fagforening.

I de internationale fora, hvor Danmark er med, har man for længst erkendt, at organisationsvang hører fortiden til. Konventioner og aftaler vedtaget i EU og FN, som også Danmark har ratificeret, går stort set entydigt mod eksklusivaftaler. Således fordømmer EU-parlamentet "enhver organisationsvang, der gør medlemskab af bestemte organisationer til en reel betingelse for at udøve et erhverv, især når disse organisationer har andre end rent professionelle formål og yder end rent politiske partier". Organisations-

friheden står også nedfældet i FN's Menneskerettighedskonvention, og codda i EU-pagten, der siger:

”
Enhver lønmodtager har frihed til at melde sig ind i fagforeninger eller undlade at gøre dette, uden at det må komme den pågældende personligt eller erhvervsmæssigt til skade.
”

Vår eksklusivaftalerne udelukkende et værn mod, at lønmodtagere, der ikke organiserede sig, skulle stå i en håbløs situation ved sygdom, afskedigelse e.l., kunne man måske forstå de kræfter, der fanatisk arbejder for at beholde dem. Det ville være en slags social foranstaltning, der - omend formynderisk - var til for at gavne lønmodtagernes klår.

Desværre er det ikke tilfældet. Eksklusivaftalerne er nemlig ikke udelukkende krav om, at lønmodtagerne skal være organiseret. De dikterer også hvilken specifik fagforening, medarbejderne på en given arbejdsplads skal være medlem af. Således er eksklusivaftalerne udelukkende et instrument, der ved hjælp af tvang sikrer visse fagforeninger på bekostning af andre... - og især på bekostning af lønmodtagernes frihed til at vælge selv.

Siden 1968 har Højesterets praksis - og senere også lovgivningen - dog til sagt fuld organisationsfrihed for ansatte i stat eller kommuner. Men den gælder altså ikke lønmodtagere på det private arbejdsmarked. Her har Højesteret flere gange henvist til, at spørgsmålet burde afgøres ved lovgivning, eller med andre ord nægtet seriøst at overveje organisationsvangen set i relation til Grundlovens ord og ånd. Dette kan synes besynderligt, når Grundloven dels forbyder alle indskrænkninger i den frie og lige adgang til erhverv, og dels siger, at det bør tilstræbes, at enhver arbejdsduelig borger skal have mulighed for at arbejde.

Nu, da Højesteret har vedkendt sig sit ansvar som forfatningsdomstol - i forbindelse med Tvind-sagen, hvor Højesteret for første gang har undsagt Folketingets lovgivning, fordi den var i strid med Grundloven - bliver det spændende at se, om den ikke også må tage seriøst stilling til eksklusivaftalerne, næste gang de kommer op.

Venstres krav om organisationsfrihed er altså også et spørgsmål om lighed for loven.

Efterhånden anerkendes nødvendigheden af fri konkurrence på de fleste områder. Fri konkurrence som retten til at vælge selv og til at sikre, at virksomheden lever op til sit bedste af frygt for at miste kunder. Organisationsvangen i Danmark hæmmer den fri konkurrence mellem fagforeninger. Der er tale om en lang række små monopoler, der er sikret deres eksistens uanset, om de tilbyder deres medlemmer en god service eller ej.

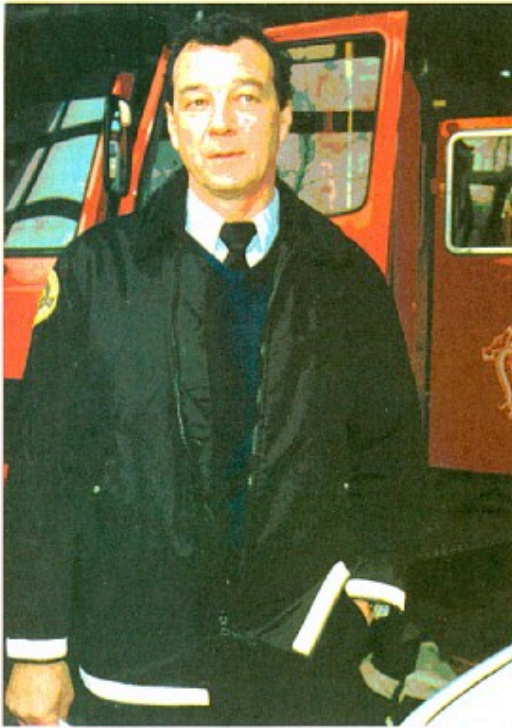
Da Grundloven blev til og i årtierne derefter var opdelingen i samfundsklasser noget mere udtalt end i dag. Dengang kunne man med nogen ret hævde, at arbejderklassen havde stort set de samme holdninger og interesser. Derfor var det også mere nærliggende, at størstedelen af arbejderklassen skulle lade sig repræsentere af visse organisationer.

Siden har samfundet imidlertid gennemgået en markant ændring. I dag er det svært blot at definere en arbejderklasse, og det ville være umuligt at finde fælles værdier og holdninger, der skulle binde en sådan sammen til en fasttømret enhed. F.eks. viser flere målinger, at blandt medlemmerne af LO-forbund, er Venstre det største parti. Derfor er det utopisk at forestille sig, at alle "arbejdere" skal kunne føle sig repræsenteret af deres faglige organisationer, der for f.eks. LO-områdets vedkommende har klare politiske bindinger til Socialdemokratiet. Det er altså forkert, når Socialdemokratiet og LO-fagforeningerne påstår, at eksklusivaftalerne er til for lønmodtagernes skyld. Lønmodtagerne vil det nemlig anderledes.

”
Borgerne har ret til uden forudgående tilladelse at danne foreninger i ethvert lovligt øjemed.
”

Grundlovens §78 stk. 1

Retten til at være medlem af en forening er fundamental i et demokrati, og det er ikke den, Venstre ønsker at afskaffe. Men det burde følge som en logisk konsekvens af friheden til at organisere sig, at man også har ret til ikke at organisere sig, uden at blive udsat for diskrimination. Derfor vil Venstre fortsat arbejde for, at lovgivningen bliver ændret, så indgåelse af eksklusivaftaler på arbejdsmarkedet forbydes. Kun derved kan respekten for den enkeltes selvbestemmelsesret sikres. Og får vi en grundlovsrevision inden for de kommende år, vil netop organisationsfriheden stå højt på Venstres dagsorden.

MILJØET GØR IKKE EJENDOMSRETTE MINDRE UKRÆNKELIG

Af Hans Chr. Schmidt, miljøordfører.

Ejendomsretten er ukrænkelig. Ingen kan tilpligtes at afstå sin ejendom, uden hvor almenvellet kræver det. Det kan kun ske ifølge lov og mod fuldstændig erstatning.

Sådan lyder Grundlovens § 73, der handler om ejendomsrettens ukrænkelighed. Med andre ord, at man som borger kun har pligt til at afstå sin ejendom, hvis samfundet kræver det og kun mod fuldstændig erstatning. Men erstatning kommer kun på tale, når der er tale om fuldstændig ekspropriation. Der gives ingen kompensation, når ejendommen forringes som følge af den erstatningsfrie regulering, der foretages af hensyn til miljøet. Det kan f.eks. dreje sig om naturbeskyttelse, bevaringsområder, jagtfredning, skovrejsnings- eller drikkevandsområder. Der tages heller ikke højde for delvis ekspropriation. F.eks. når dele af ens ejendom inddrages i forbindelse med miljøreguleringen.

I Venstre er vi meget kritiske overfor den udbredte brug af erstatningsfri regulering. Derfor foreslår vi en helt ny politik på området. En politik, der både tager hensyn til miljøet og den enkelte borger. Ny lovgivning skal sikre det afgørende, at der i størst muligt omfang ikke foretages erstatningsfri regulering. Lodsejerne skal ydes fuld erstatning ved konkrete miljøreguleringer. I de tilfælde, hvor erstatningsfri regulering ikke kan undgås, skal der

foretages offentlig høring og lodsejerne skal orienteres personligt og skriftligt før reguleringen. Reguleringen på fast ejendom skal udspecificeres overfor ejeren, så det klart og tydeligt fremgår, hvilke dele af ejendommen, der er berørt af indgrebet. Endelig skal det sikres, at den almindelige ejendomsvurdering tager hensyn til reguleringerne. I forbindelse med fremtidige reguleringer af hensyn til miljøet, skal der tages særsigt højde for de samlede rådighedsindskrænkninger på ejendommen.

Det er vigtigt, at miljøet sættes højt på den politiske dagsorden. Først og fremmest af hensyn til de fremtidige generationer. Men der er grænser for hvor langt det offentlige skal disponere over folks private ejendom. Det kan ikke være meningen, at borgere skal trækkes rundt i manegen af det offent-

ne områder. Forklaringen skulle findes et helt andet sted. I 1992 blev der vedtaget en ny lov, naturbeskyttelsesloven. I sin formålsparagraf siger den: "Loven skal medvirke til at værne landets natur og miljø, så samfundsudviklingen kan søge på et bæredygtigt grundlag i respekt for menneskets livsvilkår og for bevarelsen af dyre- og plantelivet".

Et formål og en målsætning Venstre syntes var glimrende, og som vi kunne støtte. Men med gennemførelsen af denne lov blev et nyt begreb introduceret - offentlig regulering - og lovens flotte intentioner blev hurtigt misbrugt i miljøets navn til at krænke private borgere og lodsejeres private ejendomsret. Trods dens ukrænkelighed. Under betegnelsen offentlig regulering anvendte lovgivningsmagten loven til

midler fik for deres manglende jordtil-læg. De fik dog lov til fortsat at betale grundskyld for arealet!

Det er i det lys, at halveringen af de fredede arealer skal ses.

Igennem mange år har der langs Danmarks kyst været en 100 m bræmme. En bræmme, der skulle beskytte vores kyster og bredder mod nedslidning og forfald. Derfor har denne ikke måtte anvendes til nogen form for drift. Bestemmelsen er i overensstemmelse med vores ønske om at bevare vores naturskønne kystområder og sikre disse for vores fremtidige generationer. I 1994 besluttede et flertal i Folketinget, at denne bræmme skulle strækkes til 300 m. Stadig med samme begrundelse, men arealet blev inddraget uden hensyntagen til lodsejerne og deres private ejendomsret. De måtte afstå

jorden uden kompensation som følge af en offentlig regulering. Deres brugsret blev således frataget dem. Den eneste tilknytning til deres jord, der stadig var dem velundt, var de månedlige og årlige betalinger af ejendomsskatter! I øvrigt blev der ikke taget højde for den ejendomsforringelse, som den offentlig regulering skabte. Det var igen ejendommens ejer, som måtte tage den økonomiske byrde på sig.

Lodsejerne har som alle andre et nært forhold til den danske natur. Deres er specielt, idet de ikke blot lever af den, men også for den. De har derfor stor forståelse for reguleringer, som tilgodeser miljøet. Det er imidlertid ikke rimeligt, at de skal bøde

for deres velvilje til forbedringer med et økonomisk tab.

Grundlovens § 73 er borgernes værn mod overgreb fra staten. Dette værn skal ikke omgås ved lovgivning, der under betegnelsen "offentlig regulering" udstrækker grundlovsbestemmelsen til det yderst og lidt til. Grundloven er der ikke noget i vejen med. Men de mennesker, der bruger den, skal stå ved det ansvar, som den forudsætter.

lige og tilmed rammes hårdt på pengepungen. Hensynet går begge veje. På den ene side skal der passes godt på miljøet, men på den anden side er det vigtigt, at borgerne ikke føler sig som offer for en offentlig regulering.

I 1990'erne faldt antallet af fredninger drastisk. Det skabte en vis undring, idet tendensen igennem de forudgående årtier havde været, at flere og større områder blev fredet. Baggrunden for faldet skulle ikke findes i en mindre hensyntagen til miljøet eller faldende interesse for at bevare vore naturskøn-

at ekspropriere tusinder af borgeres jord. Uden kompensation.

Ved vedtagelsen af loven om 2 meter bræmmer til åer og vandløb var indgrebet begrundet i, at kvælstofudledningen skulle reduceres. I sig selv et fornuftigt initiativ. Hundredevis af hektar jord blev inddraget på baggrund af denne bestemmelse og derfor forventede lodsejerne en form for kompensation. Ved dom blev det imidlertid slået fast, at der ikke var tale om ekspropriation, men offentlig regulering. Det betød, at lodsejerne ingen

EN FORBEDRET LOVGIVNINGSPROCES

Af Ivar Hansen, Folketingets formand.

Grundloven beskriver statens magtfulde myndigheder. Deres grænser fastsættes i forhold til borgerne og i forhold til hinanden.

Vor grundlov bygger på den franske filosof Montesquieus tanker om magtfordeling. Meger kortfattet kan udformning heraf i dag beskrives således: Det er nødvendigt med en vis form for myndighedsudøvelse. Af hensyn til borgernes retssikkerhed er denne myndighedsudøvelse opsplittet i forskellige opgaver, der igen er fordelt på forskellige myndigheder: En lovgivningsopgave, der ved fastsættelse af almindelige regler om borgernes fremtidige virke skal sikre, at myndighedsudøvelsen er forudsæelig, og at der sker en ensartet behandling af borgerne. En udøvende opgave, der har til formål at sikre lovenes overholdelse og ofte også deres fuldbyrdelse, og derfor naturligvis kan kun udføres med hjemmel eller bemyndigelse i loven. Og en dømmende opgave, der ikke kun har til formål at løse konflikter mellem borgerne, men også mellem borgerne og staten.

Disse opgaver er som nævnt fordelt på forskellige persongrupper i samfundet ud fra grundtanken om, at ingen myndighed, end ikke en folkevalgt myndighed, bør være tillagt uindskrænket magt over borgerne. For 200 år siden var det naturligt at fordele opgaverne på de forskellige stænder, der traditionelt havde konkurreret om magten. Nu skal opgavefordelingen snarere sikre, at den myndighed, der varetager en bestemt opgave, er særlig egnet til denne varetagelse. Det væsentligste led i lovgivningsmagten er derfor den store, repræsentativt sammensatte parlamentariske forsamling valgt af befolkningen. Af stor betydning som en del af lovgivningsmagten er dog også en handlekraftig regering i spidsen for centraladministrationen, der kan tage initiativer og holde processen i gang.

Jeg ønsker ikke at fratage regeringen dens meget væsentlige rolle i lovgivningsprocessen, som i sidste ende udspringer af grundlovens § 22. Men jeg tror, at det samarbejde, der skal etableres ifølge grundloven, og som er forudsætningen for en god lovkvalitet, kan fungere på en bedre måde. Og det skal ske ved, at den folkevalgte forsamling tiltager sig en større rolle i lovgivningsarbejdet. Jeg tror, at Folketinget er den bedst egnede instans til at sikre overensstemmelse mellem befolkningens ønsker og den konkrete lovgivning. Hvis ikke folketingsmedlemmerne har en bedre kontakt til borgerne end embedsmænd og organisationsrepræsentanter, er der noget galt med folkestyret.

En af de ting, der bør gennemføres er en bedre og mere langsigtet planlægning. Uanset et øjebliks flertal skal det normalt ikke være muligt at få gennemført forslag af væsentlig betydning for befolkningen med kort varsel og behandlingstid i Folketinget. Jeg erkender, at der kan være behov for en hastelovgivning, der skal træde i kraft inden en kort frist af økonomiske eller andre grunde. Men der gennemføres også en del anden lovgivning på meget kort tid, fordi flertallet nu engang foreligger og er blevet enige om lovgivningens indhold på lukkede møder i ministerierne. Hvorfor så vente? Det problematiske ved forlig, er at partierne efter de svære forhandlinger sjældent er særligt lydbøre overfor selv saglige argumenter fra andre partier eller fra offentligheden. Når forliget derfor er indgået, bliver eventuelt fornødne behandlinger i Folketinget præget af en vis formalitet. Problemet er som bekendt størst ved de årlige finanslovsforlig, indgået i slutningen af november og normalt med hurtig fremsættelse af en række såkaldte konsekvensforslag til følge. Hidtil har der været fast tradition for, at disse skulle færdigbehandles i december. Måske kan det opfattes som begyndelsen til en holdningsændring, at der december 1998 var enighed om at udskyde en del af disse forslag til efter nytår.

De lukkede forligsforhandlinger i ministerierne er et andet område, jeg vil nævne. Grundloven bygger på tanken om en dialog mellem regering og Folketingets partier i fuld offentlighed.

At visse forligsforhandlinger foregår bedst for lukkede døre er vist almindeligt kendt og ligger også til grund for de lukkede udvalgsmøder. Vi er imidlertid i Folketinget ved at forny vore offentlighedsregler, både de der angår møder, og de der angår dokumenter, og jeg tror vi kan komme meget længere i den retning. For så vidt angår dokumenterne vil det medføre, at ikke kun folk, der møder op på Christiansborg, kan få udleveret lovforslag og udvalgsdokumenter. Overalt i Danmark, hvor der er adgang til internettet, kan man selv søge i og udskrive langt hovedparten af de dokumenter, der indgår i Folketingets behandling af et lovforslag. Hjemmesiden bliver dagligt revideret - på mødedage endda flere gange dagligt. Adressen er www.folketinget.dk.

Jeg finder ikke, at der er et stort behov for at revidere grundlovens bestemmelser om lovgivning. Lovkvalitet skabes ikke ved grundlovsændringer, men ved et bedre samarbejde mellem regering og Folketing og ved bedre arbejdsdage i Folketinget, der sikrer tid til inddragelse af befolkningen.

Når der imidlertid engang gennemføres en revision af grundloven, finder jeg det af afgørende vigtighed, at man fastholder den nuværende grundlovs enkle måde at regulere forholdet mellem de øverste statsmagter på.

ER BREVHEMME- LIGHEDEN FREMTIDS- SIKRET?

Af Kristian
Jensen,
IT-ansvarlig.

Siden de første skriftsprog er breve og beskeder blevet brugt til at overbringe meddelelser og oplysninger. Oplysninger, som kan være om almindeligheder og være uden interesse for andre end afsender og modtager. Eller oplysninger, der er afgørende og betydningsfulde for enkeltpersoner, virksomheder eller for samfundet. Derfor har det også været et kendetegn ved skriftlige beskeder, at de skulle kunne sikres mod, at andre end den tiltænkte modtager skulle læse indholdet.

Derfor er der i de fleste lande indført en lovfæstet beskyttelse mod åbning og læsning af andre personers breve. Vi har i Danmark en grundlovssikret brevhemmelighed, der sikrer at "brud på post-, telegraf- og telefonhemmeligheden må alene ske efter en retskendelse". Dermed har alle haft den beskyttelse, at hverken staten eller andre kunne læse med over skulderen på afsender og modtager af breve og telegrammer.

Hvis der ikke længere er tillid til, at de beskeder, vi skriver til hinanden forbliver hemmelige, så vil vi slet ikke kunne have det samfund vi har i dag. Alt fra lærestebreve til erhvervskontrakter skulle pludselig vurderes i lyset af, at andre kunne læse med og dermed kunne bruge oplysningerne enten til egen gavn eller til skade for afsenderen.

Derfor er det vigtigt, at Grundlovens bestemmelser om post-, telegraf- og telefonhemmelighed står usvækket også i fremtiden. Der er nemlig sket et markant skift i vores måde at kommunikere på.

Udviklingen i teknologi og stærkt faldende priser på dataudstyr har skabt et nyt og vidt forgrenet kommunikationslandskab, hvor elektroniske breve (E-mail) overtager en større og større andel af brevene fra den traditionelle post.

Antallet af E-mails afsendt og modtaget i Danmark har overhalet antallet af traditionelle postleverede breve og det på trods af, at det endnu er langt fra alle, som har adgang til at sende E-mail. Ligeledes er telefonsamtaler via internettet ikke længere forbeholdt tekniske nørder. Muligheden er tilstede for alle, der har lydudstyr til computeren, hvilket efterhånden er stan-

dard på alle nyere computere.

Derfor er der et stigende behov for at sikre, at brevhemmeligheden også bliver overholdt, når kommunikationen er elektronisk.

Det er nemlig ikke så nemt at konstatere, om E-mail er opsnappet, kopieret og læst, som det er at konstatere, hvorvidt et brev er blevet åbnet og lukket igen.

Derfor er der brug for en ny form for garanti, der kan sikre, at vi fortsat kan sende beskeder og breve uden at risikere, at andre læser med. Det har computerbranchen også indset, og derfor er der udviklede programmer, som forhindrer uvedkommende i at læse andres E-mail - eller rettere forhindrer uvedkommende i at forstå andres E-mail.

Ideen bagved er, at den, der sender E-mail, sikrer sig, at beskeden bliver sendt i en kode, som alene modtageren kender, og det dermed alene er modtageren, der kan læse den kodede besked. Men nu er det desværre sådan, at beskeder sendt i kode, har været brugt i århundreder og lige så længe har andre arbejdet på at bryde koderne. Derfor er der flere grader af kodning alt efter, hvor sikker man ønsker at være på, at ingen overhovedet kan bryde koden og dermed læse beskeden.

I dag går grænsen for, om det er muligt at bryde koden ved såkaldte 64 bits kryptering. Koder med lavere sikkerhed (svag kryptering) kan brydes af f.eks. politi og andre myndigheder, men selvfølgelig også af forbrydere og andre uvedkommende. Koder, der har kryptering over 64 bits (stærk kryptering) er det endnu umuligt at bryde.

Danmark har hidtil haft som princip, at vi ikke skal lægge hindringer i vejen for, at mennesker kan kode deres elektroniske kommunikation og dermed være sikker på at breve, PIN-koder og

andet vigtigt materiale ikke bliver opsnappet.

Desværre har regeringen netop accepteret en international aftale, der sætter begrænsninger på eksport af den såkaldte stærke kryptering. Fremover må danske virksomheder ikke sælge deres programmer til andre lande uden tilladelse, ligesom vi som forbrugere ikke må købe produkter fra andre lande, med mindre de lande giver lov.

For Venstre er det vigtigt, at vi står fast på brevhemmeligheden og sikrer hver enkelt retten til frit at kunne sende breve - også elektronisk - uden at andre kan kikke med. Derfor vil vi fastholde regeringen på princippet om fri ret til at kode breve og personlige meddelelser. Hvis vi først begynder at give efter for et pres om, at det offentlige skulle kunne læse med over skulderen på borgerne, så vil det åbne for,

at andre også kan bryde ind og læse med.

Fra skeptikernes side vil man sige, at den nuværende lovgivning jo giver ret til efter dommerkendelse at gå ind og læse privatpersoners breve. Den mulighed vil ikke eksistere, hvis man fortsat tillader kodning af brevene.

Men for Venstre er det vigtigere at sikre lovlige borgernes ret til frit, trygt og sikkert at kunne kommunikere end at sætte en 100% brevhemmelighed på spil for at jage kriminelle, der sikkert heller ikke vil respektere et forbud mod stærk kryptering.

YTRINGSFRIHED ER OGSÅ ET SPØRGSMÅL OM INFORMATION

Af Lars Løkke Rasmussen, Venstres næstformand.

Ytringsfrihed var i 1849 ingen selvfølge, men en vision. Idéen om et samfund, hvor borgerens rettigheder ikke kan knægttes, er i de sidste 150 år delvist blevet til virkelighed. Tidens gang har bevist, at ytringsfriheden og de andre grundlovssikrede frihedsrettigheder er fundamentale for et moderne demokrati.

I det nutidige, moderne samfund er information livsnerven, og ytringsfriheden er på mange måder forudsætningen for denne livsnerv. Den fri meningsudveksling spreder information i vores samfund, og informationen er fundamentet for, at vi hver i sær kan tage stilling og ytre os i samfundsdebatten. Uden information, viden og indsigt ingen levedygtig debat.

**”
Enhver er berettiget til på tryk, i skrift og tale at offentliggøre sine tanker.
”**

Grundlovens §77.

Lovens intention er klar: Menneskets ret til at fremføre deres meninger må ikke nægtes. At ytre sig og lytte til hinanden, så hver enkelt kan danne sin egen mening, er grundstenen i det danske demokrati.

Da grundloven blev til, var det umuligt at forudsæ nutidens komplekse samfund. Information til den enkelte bliver mere og mere afgørende for at forstå den verden, vi lever i. Den

offentlige sektor er i dag mange gange større, end da grundloven blev til. Samfundet regulerer i dag på en kompliceret måde langt flere detaljer, der har betydning for den enkelte danskers livsvilkår.

Uden åbenhed i forvaltningen og sober information om kværegler og offentligt serviceniveau bliver ytringsfriheden derfor hul.

I Den Europæiske Menneskerettighedskonvention er retten til information indskrevet i artikel 10, der siger: "Enhver har ret til ytringsfrihed. Denne ret omfatter meningsfrihed og frihed til at modtage eller meddele oplysninger eller tanker uden indblanding fra offentlig myndighed." Det væsentlige i denne formulering er anerkendelsen af informationsfrihed som en helt fundamental del af det moderne samfunds ytringsfrihed.

Nogle ville måske spørge: Nyttet det at give mere information, når danskerne allerede overstrømmes af information fra aviser, TV og internet? Kan vi finde ud af at sortere informationerne og bruge dem fornuftigt? Svaret er ja. Danskerne høje uddannelsesniveau og tilvænningen til den store mængde information har gjort os i stand til at søge igennem informationslabyrinten til den nødvendige oplysning. Men problemet er de sidste gange i labyrinten! Viden omhandler offentlig service er ofte umulig at tilnæ sig. Resultatet er, at borgerne ikke kan vælge, stille spørgsmål eller fremføre konstruktiv kritik på dette område.

Vi danskere betaler skat, der så rigeligt burde kunne række til en første klasses service. Spørgsmålet er derfor, om ikke denne betaling burde følges op med et generelt krav til udbydere af offentlig service om forpligtende information. Hvad kan vi forvente af folkeskolen, sundhedsvæsenet, ældreomsorgen? Hvad koster det recht at producere velfærdsydelse? Hvor står vi, hvis det offentlige ikke kan leve op til egne løfter?

En egentlig servicedeklaration af offentlige velfærdsydelser vil sætte borgeren i centrum, og kunne give ny livskraft til en debat om samfundets prioriteringer. Det vil samtidig være borgernes garanti for en ansvarlig forvaltning af skattekronerne.

Gennemgående ekstern kontrol og analyser skal løbende foretages af det offentlige. Offentliggørelsen af kontrollen vil være borgernes sikkerhed for, at den offentlige sektor varetager sine forpligtelser. Kontrollen er ikke "big brother watching you", men nærmere det modsatte. Åbenhed, ærlighed og gennemsigtighed er forudsætningen for en konstruktiv og kritisk samfundsdebat.

Information er samtidig afgørende karakter for borgernes valgfrihed. Den politiske forbruger - der lyttes fra alle sider af folketingsalen - træffer sine valg på baggrund af viden. Information om servicemål og opnåede resulta-

ter er efter Venstres opfattelse en forudsætning for den reelle valgfrihed, som det moderne menneske efterspørger. Der er mange gode grunde til at borgernes valg bør respekteres, men en af dem er uægtelig interessen og forståelsen for det offentlige, som den ogede åbenhed vil medføre.

Informationssamfundet er ofte betegnelse for den reelle valgfrihed, som det moderne menneske efterspørger. Der er mange gode grunde til at borgernes valg bør respekteres, men en af dem er uægtelig interessen og forståelsen for det offentlige, som den ogede åbenhed vil medføre.

Jeg ønsker at være medlem af Venstre
 Jeg ønsker yderligere information om EU-valget
— eks. af Grundloven - Bog der bl. a. indeholder grundloven.
Kr. 10,- pr. stk. Kr. 50,- for 10 stk. + kr. 25,- i ekspeditionsomk.

Navn: _____
Adresse: _____
Postnr.: _____ By: _____
Tlf: _____ E-mail: _____

VENSTRE
Søllerødvej 30 · 2840 Holte · Tlf: 4580 2233 · Fax: 4580 3830
E-mail: venstre@venstre.dk

For oplysninger om ophavsret og brugerrettigheder, se venligst www.kb.dk

For information on copyright and user rights, please consult www.kb.dk